



آثار باستانی و ارزش های تاریخی

درخت سرو در اسطوره های ایرانی

نویسنده: شمشاد امیری خراسانی

انتشار: ۵ فروردین ۱۳۹۵ ۴۰ دقیقه مطالعه



چکیده مقاله

سرو سرو کاشمر یا سرو کاشمر یا سرو مقدس زرتشت درختی بوده که بر طبق باور زرتشتیان به دستور زرتشت کاشته شده بود. این درخت بسیار زیبا و بزرگ بود و شهرت آن به متوکل خلیفه عباسی رسید. خلیفه دستور به قطع آن داد و پیشنهاد زرتشتیان آن شهر که ۵۰۰۰۰ سکه طلا برای قطع نکردن آن درخت بود مورد قبول واقع نشد و آن را قطع کرده و برای خلیفه به بغداد بردند. یک روز قبل از رسیدن درخت به بغداد، متوکل به قتل رسید و این مطابق پیش گویی زرتشت بود که گفته بود هر که این درخت را قطع کند، کشته خواهد شد. این سرو در زمان قطع شدن

پارسیان دژ / آثار باستانی و ارزش های تاریخی

سرو

سرو کاشمر یا سرو مقدس زرتشت درختی بوده که بر طبق باور زرتشتیان به دستور زرتشت کاشته شده بود. این درخت بسیار زیبا و بزرگ بود و شهرت آن به متوکل خلیفه عباسی رسید. خلیفه دستور به قطع آن داد و پیشنهاد زرتشتیان آن شهر که ۵۰۰۰۰ سکه طلا برای قطع نکردن آن درخت بود مورد قبول واقع نشد و آن را قطع کرده و برای خلیفه به بغداد بردند. یک روز قبل از رسیدن درخت به بغداد، متوکل به قتل رسید و این مطابق پیش گویی زرتشت بود که گفته بود هر که این درخت را قطع کند، کشته خواهد شد. این سرو در زمان قطع شدن بیش از ۱۴۰۰ سال عمر داشت. سرگذشت سرو کاشمر یا کاشمر را غالباً شنیده اید سروی که روایت بود پیامبر باستانی ایران، اشو زرتشت آن را با دست خود از بهشت آورده و در زمین کاشمر کاشته است

حکیم فردوسی در مورد آن میفرماید:

یکی شاخ سرو آورید از بهشت
بدروازه شهر کاشمر بکشت



سرو نماد ایرانیان

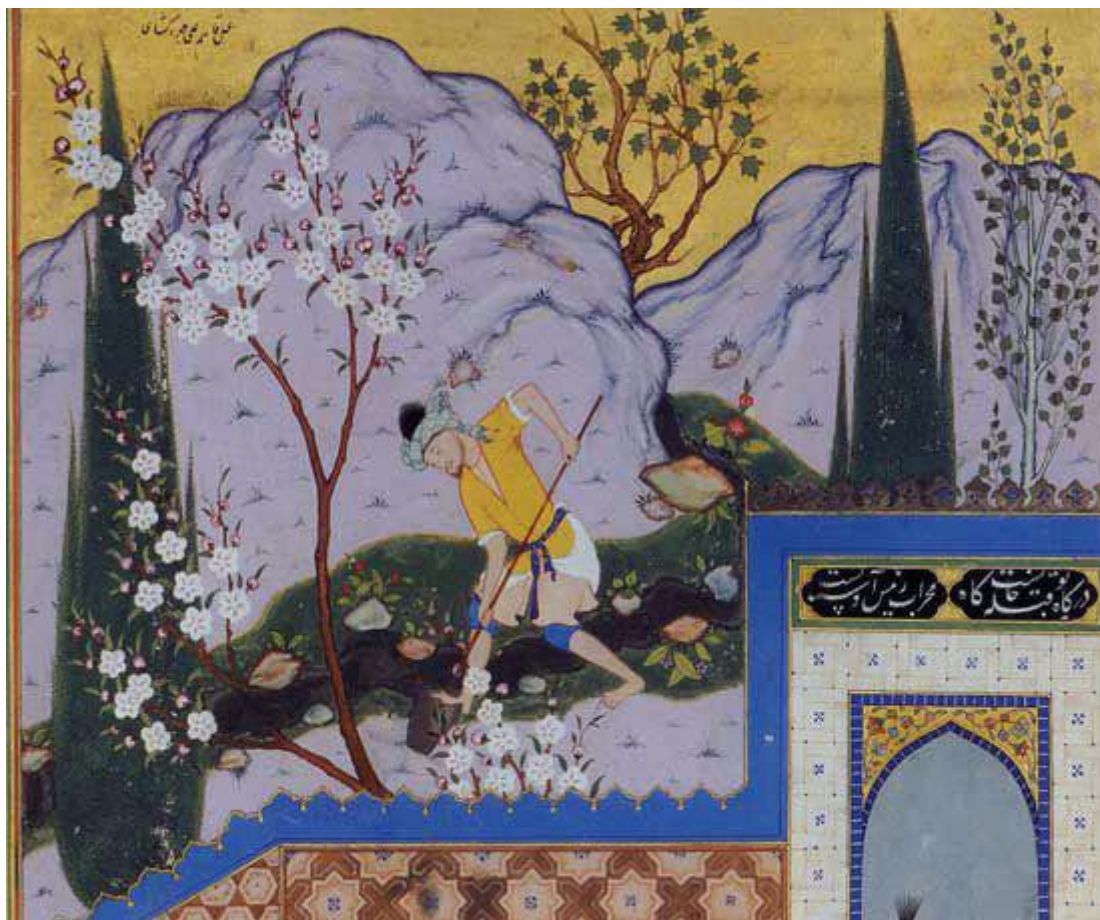
اگر بپرسند نماد شما ایرانیان چیست؟ درپاسخ باید گفت نماد ملی ایرانیان درخت سرو است.

اما چرا سرو :

درخت سرو زیباترین خوش قامت ترین درخت است که بارهم نمی دهد و از تعلق آزاد است از این رو آن را نماد آزادی هم خوانده اند و این عنوان در ادبیات فارسی مورد استفاده است. این درخت همچنین همیشه سبز است و هیچ گاه خزان ندارد و نشان می دهد که ایرانی همیشه سبز و خرم و شاد است.

سرو در کنار ویژگی های دیگرش مقاومت خوبی در برابر خشکسالی دارد ولی مهمتر از آن اینکه در برابر توفانها سخت مقاومت می کند.

سخت ترین توفان درختان را می شکند اما سرو تا روی زمین خم می شود ولی هرگز کمرش نمی شکند. این امر برای ایرانیانی که در برابر یورش اقوام مهاجم تسلیم شده ولی ماهیت خود را رها نکرده اند مثال خوبی است. از اینها گذشته دیرپایی و عمر دراز سرو و مقاومت آن در برابر آفات هم مهم است .



سرو عنصری ثابت در نگارگری ایرانی



همچون اجدادمان با به دنیا آمدن فرزندی، به نام او درختی به کاری بکاریم .

درخت زندگی

از دیرباز مردم بر این باور بودند ، درختی وجود دارد که زندگی جاوید می بخشد.

در واقع چین درختی را می شناختند و از برگ و تنه و ریشه آن داروهایی برای استفاده خود درست می کرده اند.

این درخت چنان در زندگی مردم رخنه کرده بود که در بسیاری از مواقع از آن یاد می کرده اند.



درخت زندگی بر نقش قالی



درخت زندگی در تاق بستان

از سرو بلندقامت یلدا تا کاج کریسمس

«سرو مهر» را در شب زایش مهر با نمادها و نشانه هایی دیگر نیز می آراستند که هر یک نزد مهربان نشانی ویژه با پیامی رازگونه و نهفته در خویش بود. چنانکه برفراز سرو به نشانه خورشید یا مهر تابان ستاره ای زرین یا سرخ برمی افراشتند و شاخه های درخت سرو را با دو رشته زرین و سیمین به نشانه خورشید و ماه می آراستند. همچنین جوانان آرزومند به امید برآورده شدن آرزویشان، به گونه ای نمادین پارچه ای ابریشمی یا سیمین بر شاخه های سرو می آویختند و در پای سرو نیز هدایایی می گذاشتند. پس از گسترش آیین مسیح در اروپا، پیروان این آیین نیز به بسیاری از سنت های مهری همچنان پایبند ماندند؛ چنانکه می دانیم امروز سنت کهن برافراشتن و آراستن سرو به صورت آذین بندی درخت کاج هنوز متداول است. پس بر این پایه می توان در نظر گرفت که با بهره گیری از نمادهای ویژه آیین مهر، آراستن و آذین بندی درخت سرو نیز انجام شود و خانواده های ایرانی نیز این رسم کهن مهری را به عنوان بخشی از مراسم جشن یلدا در خانه های خود زنده کنند و پاس بدارند.



سرو در تخت جمشید

ابیاتی از شاهنامه

درخت

یکی سرو آزاده بود از بهشت

به پیش در آذر آن را بکشت

نبشتی بر زاد سرو سهی

که پذیرفت گشتاسپ دین بهی

...

چو بسیار برگشت و بسیار شاخ

بکرد از بر او یکی خوب کاخ

...

فرستاد هرسو به کشور پیام

که چون سرو کشر به گیتی کدام

ز مینو فرستاد زی من خدای

مرا گفت زینجا به مینو گرای

کنون هرک این پند من بشنوید

پیاده سوی سرو کشر روید

مجموعه مطالعات اسطوره شناسی بهاره کریمی

ارجاع به این مقاله

شمشاد امیری خراسانی، «درخت سرو در اسطوره های ایرانی»، پارسیان دژ، ۱۳۹۵.

خواندن مقاله و پیوست‌های آن در وبسایت پارسیان دژ

نشانی ثابت این نسخه:

<http://parsiandej.ir/articles/1810/pdf/درخت-سرو-اسطوره-های-ایرانی.pdf>

آخرین ویرایش مقاله: ۱۲ مرداد ۱۴۰۵